

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/17/2024
Identifikačné číslo spisu:	6120260808
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6120260808.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne: PODHAJI s.r.o., so sídlom Lutonina 138, Česká republika, IČO: 269 29 465, zast. NOSA LEGAL s. r. o., so sídlom Koreničova 699/2, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 55 181 287 a KALLAN Legal s.r.o., so sídlom Súmravná 25, Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 52 304 604, proti žalovanej: C. O. G., narodená X. I. XXXX, bytom P., zast. JUDr. Ľubomír Messinger, so sídlom Kollárova 833/43, Banská Bystrica, IČO: 14 225 115, o náhradu škody vo výške 59 978,72 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cb/33/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. decembra 2022 č. k. 43Cob/65/2022-330, takto

rozhodol:

- I. Návrh žalobkyne, aby do dovolacieho konania na jej miesto vstúpila obchodná spoločnosť LTD "ALFA GROUP", so sídlom Ukrajina, prov. Vyshnevyi 3, 88000 Užhorod, IČO: 383 30 262 z a m i e t a .
- II. Dovolanie o d m i e t a .
- III. Žalovaná m á voči žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) svojím rozsudkom zo 14. marca 2022 č. k. 63Cb/33/2020-231 zamietol žalobu doručенú mu 20. marca 2020, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej ako bývalej konateľke obchodnej spoločnosti BAUARENA, s.r.o. náhrady škody podľa § 11a zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) v znení účinnom od 1. januára 2018 vo výške vo výške neuhradených jej patriacich pohľadávok vo výške 59 978,72 eura z dôvodu jej nesplnenia povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 11 ods. 2 ZKR podať návrh na vyhlásenie konkurzu v lehote do 30 dní, od kedy sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohla dozvedieť o predĺžení. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že v zmysle § 388 ods. 1 zákona č. 513/1991 Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“) prihládol na námietku premlčania žalovanej, keďže žalobkyňa neuplatnila svoj nárok v premlčacej dobe štyroch rokov, ktorá začala plynúť v súlade s § 398 v spojitosti s § 397 ObZ 11. apríla

2015, pričom v čase jej uplynutia bolo účinné ustanovenie § 11a ods. 1 ZKR (v znení účinnom od 1. januára 2018), podľa ktorého osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene dlžníka podľa § 11 ods. 2 ZKR zodpovedá za škodu spôsobenú veriteľom dlžníka porušením povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas, a uplynula 11. apríla 2019.

3. Súd prvej inštancie považoval za preukázané predpoklady predĺženia, ktoré spoločnosť BAUARENA s.r.o. spĺňala, na základe údajov z účtovnej závierky za rok 2014 zverejnenej 10. marca 2015. Nasledujúci deň vznikla konateľom spoločnosti BAUARENA, t. j. žalovanej a p. I.S., ktorý bol zároveň konateľom žalobkyne, povinnosť v zmysle § 11 ods. 2 ZKR podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní, odkedy sa dozvedeli alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohli dozvedieť o predĺžení. To je podľa súdu prvej inštancie rozhodným dňom ohľadne plynutia danej lehoty a na začiatok plynutia premlčacej lehoty pri právach vymáhateľných na súde podľa § 391 ObZ. V danej veci nebolo sporné, že na spoločnosť BAUARENA nebol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu ani zo strany povinnej osoby, ani zo strany veriteľa, pričom povinnosť konateľov takýto návrh podať trvala až do zániku spoločnosti BAUARENA jej výmazom z obchodného registra, t. j. do 9. júna 2018.

4. O odvolaní žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) svojím rozsudkom z 1. decembra 2022 č. k. 43Cob/65/2022-330 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) tak, že (prvým výrokom) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a (druhým výrokom) žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalovanou vznesenú námietku premlčania posúdil podľa § 106 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), keďže povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu je upravená v ZKR a nie v ObZ. Pri otázke posúdenia začiatku premlčania bolo podľa súdu nutné rozlíšiť moment, kedy sa o porušení povinnosti žalobkyňa skutočne dozvedela, keďže premlčanie nároku na náhradu škody je v § 106 OZ upravené samostatne vo vzťahu k subjektívnej a objektívnej lehote. Odvolací súd sa nestotožnil so žalobkyňou, že mohla nadobudnúť vedomosť o škode, ktorá jej bola spôsobená nepodaním návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti BAUARENA a o osobe, ktorá za ňu zodpovedá, až v momente výmazu spoločnosti z obchodného registra, t. j. 9. júna 2018. Žalobkyňa mala totiž prostredníctvom p. I.S., ktorý bol jej spoločníkom a členom štatutárneho orgánu a súčasne aj spoločnosti BAUARENA, vedomosť o tom, že od 10. marca 2015 je spoločnosť BAUARENA v úpadku. Dvojročná subjektívna premlčacia lehota počítaná podľa § 106 OZ by preto začala plynúť nadobudnutím účinnosti § 11a ZKR, t. j. od 1. januára 2018 za situácie, keď naďalej trvala povinnosť žalovanej podať návrh na vyhlásenie konkurzu a štatutárny orgán žalobkyne o tejto povinnosti žalovanej vedel. Táto subjektívna lehota potom uplynula dňa 1. januára 2020. V tejto lehote nebola žaloba voči žalovanej podaná, a preto nárok žalobkyne uplatnený podľa § 11a ZKR bol premlčaný.

5. Proti napadnutému rozsudku v jeho celom rozsahu podala žalobkyňa dovolanie, ktorým sa domáha zrušenia tak napadnutého rozsudku, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenia veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Žalobkyňa výslovne odkazuje na § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP ako na dôvody, pre ktoré podáva dovolanie.

6. Žalobkyňa má za to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku predovšetkým v otázke právneho posúdenia premlčania nároku na náhradu škody trpí jasnými vadami nedostatočnosti a nezrozumiteľnosti. Poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, v zmysle ktorého si má veriteľ možnosť vybrať si dve samostatné žaloby na uplatnenie nároku na náhradu škody voči konateľovi, a to buď z dôvodu všeobecného porušenia povinnosti konateľa postupovať s odbornou starostlivosťou v zmysle § 135a ods. 5 ObZ alebo podľa § 11a ZKR pre porušenie povinnosti konateľa podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Tento postup odvolacieho súdu viedol k vytvoreniu nezrozumiteľnej a nepredvídateľnej právnej konštrukcie, na základe ktorej je žalobkyňa oprávnená si vybrať, či svoj právny nárok na náhradu škody podriadi zodpovednostnému režimu podľa OZ alebo podľa ObZ. Od zvoleného právneho režimu sa neodvíjajú len predpoklady vzniku zodpovednostného vzťahu, ale aj posúdenie iných právnych otázok, ako napríklad premlčania právneho nároku žalobkyne (porovnávajúc znenie § 106 ods. 1 a 2 s § 398 ObZ). Žalobkyňa považuje danú konštrukciu za bezúčelovú, právne neudržateľnú a vedúcu k vytvoreniu stavu právnej neistoty spočívajúcej v

nepredvídateľnosti aplikácie právnych noriem a rozhodovania orgánov verejnej moci.

7. Žalobkyňa namieta, že právny záver odvolacieho súdu o možnosti žalobkyne uplatniť si svoj nárok na náhradu škody spôsobenej nepodaním návrhu na vyhlásenie konkurzu žalovanou na majetok spoločnosti BAUARENA na základe § 135a ods. 5 ObZ, činí postup odvolacieho súdu pri právnej kvalifikácii skutkového stavu svojvoľným a neudržateľným, a to pre hrubý rozpor právneho záveru s právnymi normami. Konaním žalovanej, ktorá znemožnila realizáciu a riadny priebeh konkurzného konania spoločnosti BAUARENA, vznikla škoda žalobkyne a nie samotnej spoločnosti BAUARENA, keďže tá bola zrušená a vymazaná z obchodného registra. Preto nebol naplnený predpoklad podania derivatívnej žaloby veriteľa voči žalovanej na základe § 135a ods. 5 ObZ.

8. Z ustanovenia § 106 ods. 1 OZ, ako aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (2Obo/12/2019 a 1Obo/17/2015) vyplýva, že pre začiatok plynutia premlčacej lehoty je kľúčovou udalosťou vznik škody; na posúdenie momentu začatia plynutia premlčacej lehoty je nevyhnutné, aby došlo k vzniku škody a bol okamih vzniku škody náležite určený. Bez určenia momentu vzniku škody v majetkovej sfére žalobkyne nie je možné posúdiť začatie a uplynutie premlčacej lehoty na uplatnenie jej nároku na náhradu škody voči žalovanej. Podmienka dostatočnosti odôvodnenia rozhodnutí zakotvená v § 220 ods. 2 a § 387 ods. 3 CSP vyžaduje, aby sa oba súdy vysporiadali so všetkým predpokladmi ich právnych záverov.

9. Odvolací súd navyše kvalifikoval objektívnu premlčaciu lehotu plynúcu pri premlčaní nároku na náhradu škody podľa § 398 ObZ ako štvorročnú, hoci zo zákona výslovne vyplýva, že táto premlčacia lehota má dĺžku desiatich rokov. Postup súdov nižšieho stupňa, ktorí sa nevysporiadali s kľúčovými podmienkami premlčania právneho nároku, ako aj to, že odvolací súd interpretoval a aplikoval právnu normu § 398 ObZ v priamom rozpore s jej zákonnou textáciou, spôsobil nezrozumiteľnosť, arbitrárnosť a nedostatočnú odôvodnenosť rozhodnutí, čím došlo k porušeniu ústavného práva na spravodlivé súdne konanie.

10. Žalobca má za to, že odvolací súd sa opomenul v odôvodnení napadnutého rozsudku vysporiadať s odvolacím dôvodom uplatneným žalobkyňou v odvolaní. Taktiež odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako rozhodnutie vychádzajúce zo správneho právneho posúdenia veci, a to aj napriek tomu, že právne posúdenie súdu prvej inštancie priamo odporuje záverom odvolacieho súdu. Žalobkyňa v odvolaní napadla rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom zdôraznila, že súd prvej inštancie pri posúdení premlčania nesprávne interpretoval jeho podstatu založenú na aplikácii ustanovenia § 11a ods. 1 ZKR. Odvolací súd napriek tomu neposudzoval skutočnosť, či súd prvej inštancie na žalobkyňou uplatnený nárok na náhradu škody aplikoval správnu právnu normu. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, a to aj navzdory skutočnosti, že sám v odôvodnení napadnutého rozsudku skonštatoval, že žalobkyňa si nárok na náhradu škody uplatnila na základe § 11a ods. 1 ZKR, pri ktorom súd musí preskúmať podmienky vzniku nároku na náhradu škody na základe OZ a zároveň v odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie na žalobkyňou uplatnený nárok na náhradu škody aplikoval ustanovenia ObZ, konkrétne § 398 ObZ.

11. Žalobkyňa má za to, že súdy nižšieho stupňa arbitrárne odmietli vykonať žalobkyňou navrhovaný dôkaz v podobe hlavnej knihy spoločnosti BAUARENA a pri rozhodovaní vychádzali zo skutkového stavu založeného interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Za vrchol svojvoľnosti považuje žalobkyňa skutočnosť, že v odôvodnení rozhodnutí súdy iba konštatovali, že vykonávanie ďalších dôkazov nie je potrebné, avšak ani jeden z nich neurčil konkrétny okamih vzniku úpadku spoločnosti BAUARENA.

12. Žalobkyňa považuje posúdenie účtovných závierok za účelom zistenia existencie úpadku spoločnosti BAUARENA za nedostatočné, nakoľko korektnosť zostavenia účtovných závierok závisí od konania žalovanej, pričom na overenie správnosti účtovných závierok, ako aj momentu vzniku úpadku je potrebné sa oboznámiť aspoň s hlavnou knihou spoločnosti BAUARENA za relevantné obdobie, ktorej vykonanie ako dôkazu už žalobkyňa navrhovala v konaní pred súdom prvej inštancie. Iba z hlavnej knihy

možno zistiť stav záväzkov spoločnosti, okamih jej úpadku, identifikovať všetkých veriteľov spoločnosti. Vo vzťahu k posudzovaniu úpadku obchodnej spoločnosti je všeobecný súd povinný vykonať dostačujúce dokazovanie a riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, a predovšetkým sa vysporiadať s určením okamihu vzniku úpadku, od ktorého sa odvíja povinnosť podať návrh na začatie konkurzného konania v zmysle § 11 ods. 2 ZKR. Súd nižšieho stupňa boli povinné v odôvodnení svojich rozhodnutí uviesť, v prípade tvrdenej predĺženosti spoločnosti BAUARENA, akých aspoň dvoch veriteľov mala spoločnosť, aká bola hodnota jej záväzkov a majetku, aké boli v čase tvrdenej existencie predĺženosti spoločnosti očakávané výsledky jej správy majetku a prevádzkovania podniku, a či existujú záväzky spoločnosti spojené so záväzkom podriadenosti, ktoré by sa v konkurze uspokojovali v poradí ako podriadené pohľadávky. Rozhodnutia vo svojom odôvodnení neobsahujú vymedzenie skutočností, tak ako to predpokladá § 3 ods. 3 ZKR, ako ani procesne korektné vyhodnotenie dôvodov, kedy súd nemusí navrhnuté dôkazy vykonať a zároveň ani riadne odôvodnenie úvahy nevykonania hlavnej knihy spoločnosti ako dôkazu.

13. Podľa žalobkyne napadnutý rozsudok závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Túto formuloval nasledovne: „V ktorom okamihu vznikne, resp. je spôsobená veriteľovi škoda, na náhradu ktorej má nárok podľa § 11a ods. 1 ZKR (v znení účinnom od 01.01.2018), ak dlžník zanikol v dôsledku ex offo výmazu, pričom nebol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka a zároveň voči dlžníkovi nebola vedená exekúcia alebo obdobné vykonávacie konanie?“ Súd považovali právo žalobkyne na náhradu škody za premlčané. Plynutie premlčacej lehoty je v tomto prípade podmienené okamihom vzniku škody, nárok na náhradu, ktorej sa premlčuje. Bez vyriešenia predloženej právnej otázky nemohol odvolací súd náležite posúdiť okamih začatia plynutia premlčacej lehoty, a teda ani dospieť k záveru o premlčaní nároku.

14. Z ustanovení § 106 ods. 1 OZ a § 398 ObZ vyplýva, že subjektívna premlčacia lehota je podmienená nielen porušením právnej povinnosti, ale aj vznikom samotnej škody, ktorý však nemohol predchádzať porušeniu povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu zo strany žalovanej, ako ani právoplatnosti uznesenia o zrušení spoločnosti BAUARENA. Žalobkyňa z napadnutého rozsudku vyvodzuje, že podľa právneho posúdenia odvolacieho súdu je dátum 11. apríl 2015 kľúčový v tom ohľade, že súčasne došlo k začiatku porušovania povinnosti zo strany žalovanej podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ako aj k vzniku škody.

15. Žalobkyňa považuje za nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu, podľa ktorého veriteľovi dlžníka vznikne škoda spôsobená porušením povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas v momente, kedy osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene dlžníka podľa § 11 ods. 2 ZKR predmetnú povinnosť poruší, t. j. uplynutím 30 dňovej lehoty, od kedy sa osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene dlžníka dozvedela alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohla dozvedieť o úpadku dlžníka. Tiež za nesprávne považuje to právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu, na základe ktorého možno na žalobkyňou položenú otázku odpovedať tak, že veriteľovi dlžníka, ktorý zanikol v dôsledku ex offo výmazu, na ktorého majetok nebol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu, a voči ktorému nebola vedená exekúcia alebo obdobné vykonávacie konanie, vznikne, resp. je spôsobená škoda, na náhradu ktorej má veriteľ nárok podľa § 11a ods. 1 ZKR (v znení účinnom od 01.01.2018) v momente, kedy osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka podľa § 11 ods. 2 ZKR poruší svoju povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Naopak za správne považuje to, na základe ktorého možno na otázku odpovedať tak, že takému veriteľovi vznikne, resp. je spôsobená škoda v momente, kedy dlžník zanikne v dôsledku ex offo výmazu a v dôsledku zániku dlžníka už nemôže byť uspokojená veriteľova pohľadávka.

16. Na záver žalobkyňa uvádza ďalší právny záver odvolacieho súdu, s ktorým nesúhlasí. Ide o záver odvolacieho súdu, podľa ktorého, na základe § 106 OZ mala dvojročná subjektívna premlčacia lehota plynúť od 1. januára 2018, teda od nadobudnutia účinnosti § 11a ZKR a na základe ustanovenia § 398 ObZ mala štvorročná subjektívna premlčacia doba plynúť od 11. apríla 2015, teda od uplynutia 30 dňovej lehoty na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, počítanej od zverejnenia účtovnej závierky za

rok 2014. Žalobkyňa má za to, že premlčacia lehota na uplatnenie jej nároku na náhradu škody spôsobenej nepodaním návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti BAUARENA voči žalovanej začala plynúť najskôr 9. júna 2018, t. j. v deň zániku spoločnosti, a teda v čase podania žaloby (19. marec 2020) nemohlo dôjsť k jej márnemu uplynutiu.

17. Žalobkyňa navrhla odklad právoplatnosti napadnutého rozsudku. Žalovaná zrušila súhlas s umiestneným sídlom v určitej nehnuteľnosti, a to v čase, kedy nehnuteľnosť patrila do jej výlučného vlastníctva, na základe darovacej zmluvy uzatvorenej s jej matkou. Po podaní žaloby však došlo k uzatvoreniu dohody o vzájomnom odstúpení od darovacej zmluvy. Z tohto dôvodu podala žalobkyňa odporovaciu žalobu, pričom Okresný úrad v Banskej Bystrici o prebiehajúcom konaní zapísal na príslušný list vlastníctva poznámku. Momentom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie stratí pohľadávka žalobkyne na náhradu škody voči žalovanej povahu vymáhateľnej pohľadávky, v dôsledku čoho dôjde k zamietnutiu odporovacej žaloby a k následnému výmazu poznámky.

18. Žalovaná sa vyjadrila k dovolaniu a navrhla ho zamietnuť. Podľa nej sa sudy vysporiadali so všetkými aspektami zisteného skutkového stavu a podrobne a presvedčivo odôvodnili svoje rozhodnutia. Odvolací súd správne zistil, že žalobkyňa svoj nárok uplatnila z § 11a ZKR a správne posúdil aj so sudom prvej inštancie jeho premlčanie. Žalovaná v ostatnom cituje alebo parafrázuje jednotlivé časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje.

19. V priebehu dovolacieho konania žalobkyňa navrhla, aby na jej miesto vstúpila spoločnosť LTD "ALFA GROUP", Ukrajina, prov. Vyshnevyi 3, 88000 Užhorod, IČO: 38 330 262 (ďalej len ako LTD "ALFA GROUP"), a to aj do dovolacieho konania. Žalobkyňa totiž oznámila, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej 6. mája 2022 medzi ňou a spoločnosťou LTD "ALFA GROUP" došlo daného dňa k postúpeniu pohľadávky na náhradu škody vo výške 59 978,72 eura z právneho titulu nároku na náhradu škody spôsobenej nepodaním návrhu na vyhlásenie konkurzu v zmysle § 11a ods. 1 ZKR voči žalovanej ako dlžníčke. Dňa 16. novembra 2023 došlo k spísaniu listiny vo forme notárskej zápisnice, na základe ktorej žalobkyňa previedla všetky práva a povinnosti, ktoré jej pri vymáhaní pohľadávky vznikli a zaviazal sa podniknúť kroky k tomu, aby v prebiehajúcim súdnych konaniach súvisiacich s vymožením pohľadávky na jej miesto vstúpila spoločnosť LTD "ALFA GROUP". Predmetná spoločnosť udelila svoj súhlas so vstupom do tohto dovolacieho konania na miesto žalobkyne.

20. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť [§ 447 písm. c) CSP].

21. Podľa § 438 CSP, (1) na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. (2) Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o prístupní subjektov, o zmene a späťvzátí žaloby a o vzájomnej žalobe

22. Podľa § 80 ods. 1 a 2 CSP, (1) ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. (2) Súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

23. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu;
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa § 106 ods. 1 a 2 OZ, (1) právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. (2) Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

26. Podľa § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

27. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 438/2017).

28. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide, napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

29. Pod pojmom procesný postup sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

30. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP najvyšší súd uvádza, že pre úspešnosť dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia právnej otázky podľa § 421 CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v § 432 ods. 1 a 2 CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Môže ísť o tak o otázku hmotnoprávnu (odvŕajúcu sa od interpretácie napríklad ZKR), ako aj otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku), na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace, resp. nezakladajúce súdne rozhodnutie alebo pre konečné rozhodnutie nepodstatné, alebo

riešené len popri iných rozhodujúcich otázkach, nemajú relevanciu pre prípustnosť dovolania. Najvyšší súd uvádza, že argumentácia dovolateľa musí byť prispôbena tomu, že dovolanie opierajúce sa o dovolací dôvod podľa § 432 CSP je zamerané výlučne na riešenie právnych otázok, ktoré sú významné pre rozhodnutie konkrétneho sporu, čo znamená, že nesmie ísť o otázky skutkové, hypotetické, prípadne akademické, prípadne súdom riešené len ako otázky naviac, t. j. bez ktorých vyriešenia by súd vo veci mohol rozhodnúť, pretože rozhodnutie založil na vyriešení inej, či iných rozhodujúcich právnych otázok.

31. Najvyšší súd predtým ako pristúpil k skúmaniu prípustnosti a dôvodnosti dovolania, považoval za potrebné sa vysporiadať s návrhom žalobkyne, aby do dovolacieho konania na jej miesto vstúpila spoločnosť LTD "ALFA GROUP". Z návrhu žalobkyne vyplýva, že k prevodu práv, o ktorých sa v tejto veci koná, konkrétne k postúpeniu pohľadávky vo výške 59 978,72 eura ako nároku na náhradu škody spôsobenej nepodaním návrhu na vyhlásenie konkurzu žalovanou podľa § 11a ods. 1 ZKR malo dôjsť 6. mája 2022, t. j. po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie (14. marec 2022) v štádiu pred podaním odvolania proti nemu (10. máj 2022, č. l. 267). Zo súdneho spisu však vyplýva, že žalobkyňa podala návrh na zmenu subjektov podľa § 80 CSP prvýkrát až v dovolacom konaní. Dovolacie konanie však predstavuje samostatnú, od ostatného (základného) konania nezávislú časť konania, ktorá neslúži na reparáciu procesného nástupníctva v základnom konaní, ani na dodatočnú nápravu procesnej (ne)aktivity žalobcu, ktorá sa od neho pri zmene subjektov vyžadovala v základnom konaní (4Cdo/65/2024). Hoci je procesné nástupníctvo podľa § 80 CSP ako také prípustné v dovolacom konaní, najvyšší súd nemohol v zmysle § 80 ods. 2 CSP s odkazom na § 438 ods. 1 CSP vyhovieť návrhu, ak k prevodu práva malo dôjsť ešte pred podaním odvolania, teda nie až v dovolacom konaní (5Obdo/21/2024). Z uvedeného dôvodu rozhodol tak, ako to vyplýva z prvého výroku tohto rozhodnutia.

32. Väčšina dovolacích námietok systematicky začlenených v dovolaní pod dovolací dôvod podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP spočíva v nesúlase žalovanej s názorom odvolacieho súdu o tom, že veriteľ má na výber, či si nárok na náhradu škody voči konateľovi spoločnosti uplatní podľa § 135a ods. 5 ObZ alebo podľa § 11a ZKR (odsek 68. a 76. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Odvolací súd pritom dospel k záveru, že v oboch prípadoch došlo k premlčaniu nároku (odsek 81. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Najvyšší súd však poukazuje na to, že odvolacím súdom prejednávajú vec právne posudzoval podľa § 11a ods. 1 ZKR a príslušných ustanovení OZ o premlčaní (§ 106 ods. 1 OZ), pričom právne úvahy týkajúce sa aplikácie § 135a ods. 5 ObZ a príslušných ustanovení ObZ o premlčaní (všeobecná premlčacia lehota štyri roky, vid' § 397 ObZ) uviedol odvolací súd len pre doplnenie reagujúc na vyjadrenie žalobkyne k výzve odvolacieho súdu o možnej aplikácii ustanovení OZ na posúdenie premlčania v prípade porušenia povinnosti podľa § 11 ods. 2 ZKR, keď žalobkyňa tvrdila, že súd prvej inštancie správne aplikoval premlčanie v zmysle § 135a ObZ.

33. Takéto právne úvahy odvolacieho súdu sú na účely tohto dovolacieho konania nepodstatné, na čo aj sama žalobkyňa v dovolaní poukázala, keď odvolacím súdom načrtnutú konštrukciu o možnosti výberu nároku označila za bezúčelovú. Odvolací súd poukázal na to, že žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu škody podľa § 11a ods. 1 ZKR (vyplýva to nielen zo žaloby, ale aj z odvolania), ktorého premlčanie sa riadi ustanoveniami OZ, čo podrobne vysvetlil (odsek 65. až 68. odôvodnenia napadnutého rozsudku) a v čom sa nestotožnil so súdom prvej inštancie, keďže ten prihliadol na námietku premlčania v zmysle § 388 ods. 1 ObZ. Právo sa podľa súdu prvej inštancie premlčalo podľa § 398 v spojení s § 397 ObZ v štvorročnej premlčacej lehote počítanej od 11. apríla 2015. Súd prvej inštancie to uviedol v nadväznosti na záver, že dňom 11. marca 2015 vyplývala konateľom spoločnosti BAUARENA povinnosť podať v zmysle § 11 ods. 2 ZKR návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní.

34. Odvolací súd posudzoval nárok na náhradu škody podľa § 11a ods. 1 ZKR, a to samostatne bez ohľadu na znenie § 135a ObZ (ku ktorému uviedol samostatné právne úvahy), zaoberal sa okamihom porušenia povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu podľa § 11 ods. 2 ZKR (odsek 71. odôvodnenia napadnutého rozsudku) a na rozdiel od súdu prvej inštancie prihliadol na to, že právo na náhradu škody podľa § 11a ods. 1 ZKR bolo upravené ZKR s účinnosťou k 1. januáru 2018, a preto

okamih začatia plynutia premlčacej lehoty pre pretrvávajúce porušovanie povinnosti podľa § 11 ods. 2 ZKR neurčil pred daným dátumom (odsek 72., 74. a 75. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Takéto právne posudzovanie vyplýva aj z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, v zmysle ktorej platí, že pokiaľ došlo k porušeniu právnej povinnosti uloženej zákonom, pričom nastal stav, ktorý je sankcionovateľný podľa právnej úpravy osobitnou, novozavedenou sankciou (v danom prípade sa ňou rozumela zodpovednosť za škodu podľa § 11a ZKR), tak pojem včas je potrebné vykladať tak, že pokiaľ existuje stav novou úpravou sankcionovateľný, hoci aj zapríčinený konaním, ktoré nastalo v minulosti, je sankciu možné uložiť, pretože ani v čase, kedy bola zavedená, nebol protizákonný stav odstránený (R 49/2025). Najvyšší súd tak konštatuje, že odvolací súd sa zaoberal tvrdeniami uvedenými v odvolaní žalobkyne v časti týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci, resp. poskytol na ne odpoveď. Taktiež z toho implicitne vyplýva, že odvolací súd posudzoval, či súd prvej inštancie použil správnu právnu normu. Vyplýva to aj z nasledovných odsekov odôvodnenia tohto rozhodnutia.

35. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejмый právny záver, na podklade ktorého rozhodol a ku ktorému došiel práve aplikáciou § 11a ods. 1 ZKR a § 106 ods. 1 OZ. Používajúc slová žalobkyne teda odvolací súd mal za to, že žalobkyňa zvolila len jeden zo spôsobov uplatnenia si svojho nároku v rámci načrtnutej právnej konštrukcii (výber z dvoch právnych režimov). Týmto tak nebola zmarená možnosť, aby žalobkyňa uplatnila svoje procesné práva spočívajúce v predložení vlastnej argumentácie, či už voči právnomu posúdeniu veci alebo jeho nedostatočnému odôvodneniu. Prostému spochybňovaniu ostatných právnych úvah odvolacieho súdu tak nemožno poskytnúť ochranu v dovolacom konaní, a to bez ohľadu na to, či sú správne alebo nie.

36. Žalobkyňa súčasne poukázala na to, že odvolací potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a konštatoval, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenia právnych predpisov, a to výslovne pokiaľ posudzoval plynutie premlčacej lehoty v zmysle ustanovení ObZ. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však vyplýva, že odvolací súd pristúpil primárne k použitiu ustanovení OZ o premlčaní a nie ObZ, čomu predchádzala aj jeho výzva stranám sporu, aby sa k tomuto vyjadrili (odsek 64.). Odvolací súd sa naviac nestotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, preto je v ňom objektivizovaný vlastný myšlienkový postup sudcu odvolacieho súdu, a to nielen vo vzťahu k premlčaniu nároku podľa § 11a ods. 1 ZKR a § 106 ods. 1 OZ. Odvolací súd mal za to, že bolo na žalobkyni, aby si zvolila, či uplatňuje nárok podľa § 11a ods. 1 ZKR alebo podľa § 135a ods. 5 ObZ, pričom aj v prípade zvolenia si druhého režimu (k čomu podľa odvolacieho súdu ale nedošlo) konštatoval premlčanie práva, na ktoré sa má použiť úprava premlčania podľa ObZ. Odvolací súd tak aproboval použitie ustanovení ObZ o premlčaní zo strany súdu prvej inštancie na situáciu, keď si veriteľ uplatňuje svoj nárok podľa § 135a ods. 5 ObZ. Toto aj výslovne vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, keď síce podľa odvolacieho súdu správne súd prvej inštancie posudzoval plynutie premlčacej lehoty podľa ustanovení ObZ, to však uviedol ako reakciu na to, že žalobkyňa vo vyjadrení vo výzve odvolacieho súdu naznačila obchodnoprávny vzťah medzi ňou a žalovanou a domáhala sa, aby nárok bol posúdený podľa predpisov obchodného práva (odsek 77.). Ide tak len o hypotetickú rovinu v rámci dopĺňujúcej právnej úvahy, preto nejde o rozpornosť odôvodnenia napadnutého rozsudku posudzujúc konania na súdoch nižšieho stupňa ako jeden celok.

37. Podstata ďalších dovolacích námietok sa týka okamihu vzniku škody, na náhradu ktorej je nárok podľa § 11a ods. 1 ZKR. Ide o námietky v rovine dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP a súčasne aj podľa § 432 CSP. Žalobkyňa na jednej strane namieta absenciu určenia okamihu vzniku škody, ktorý je podľa nej predpokladom pre posúdenie okamihu začatia (a teda aj uplynutia) premlčacej lehoty. Na druhej strane má byť v tomto prípade plynutie premlčacej lehoty podmienené okamihom vzniku škody, pričom tento okamih sa svojou sformulovanou otázkou snaží zistiť pri špecifických okolnostiach prípadu (dlžník zanikol v dôsledku ex offio výmazu, nebol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka a voči dlžníkovi nebola vedená exekúcia alebo obdobné vykonávacie konanie).

38. Z vyjadrenia žalobkyne k výzve odvolacieho súdu o použití ustanovení OZ upravujúcich premlčanie vyplýva, že sama žalobkyňa priniesla argumentáciu týkajúcu sa okamihu začiatku plynutia subjektívnej

premlčacej lehoty, keď poukázala na rozdiel medzi úpravou § 106 ods. 1 OZ a § 398 ObZ spočívajúci v zásade v tom, že v prípade OZ nestačí len možnosť sa dozvedieť o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, ale treba faktické nadobudnutie vedomosti poškodeným (odsek 48. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Odvolací súd posudzoval námietku premlčania, resp. plynutie premlčacej lehoty podľa § 106 OZ, pričom rozlišoval medzi subjektívnou a objektívnou premlčacou lehotou upravenou v danom ustanovení (odsek 73. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Subjektívna premlčacia lehota je dva roky a začiatok jej plynutia sa viaže na moment, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (§ 106 ods. 1 OZ). Objektívna premlčacia lehota je tri roky alebo desať rokov, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, pričom začiatok jej plynutia sa viaže na samotný vznik škody (§ 106 ods. 2 OZ, 1Obo/17/2015, 4Obo/8/2020). Osobitne sú upravené objektívne premlčacie lehoty a ich plynutie pri práve na náhradu škody spôsobenej niektorým trestným činom korupcie podľa osobitného zákona (§ 106 ods. 3 OZ).

39. Odvolací súd aplikoval konkrétne § 106 ods. 1 OZ, a teda subjektívnu premlčaciu lehotu v trvaní dvoch rokov. Jej začiatok určil k 1. januáru 2018, a preto uplynula 1. januára 2020 (odsek 75. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Z uvedeného tak vyplýva, že pre odvolací súd nebol rozhodný okamih vzniku škody podľa § 106 ods. 2 OZ, čo vyplýva aj z ostatného textu odôvodnenia napadnutého rozsudku. Navyše odvolací súd nesúhlasil s tým, že žalobkyňa mohla nadobudnúť vedomosť o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, až v momente výmazu spoločnosti BAUARENA z obchodného registra, t. j. 9. júna 2018 (odsek 74. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

40. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnom závere o premlčaní uplatneného práva, ku ktorému dospel aplikáciou subjektívnej premlčacej lehoty podľa § 106 ods. 1 OZ. Okamih vzniku škody ako skutočnosť predpokladaná v hypotéze právnej normy obsiahnutej v § 106 ods. 2 OZ tak nebola pre odvolací súd rozhodujúca. Preto jej opomenutie v odôvodnení napadnutého rozsudku nemá za následok neúplnosť a nepresvedčivosť napadnutého rozsudku [I. ÚS 265/05, I. ÚS 33/2012 (40/2012)], resp. všeobecne jeho arbitrárnosť.

41. Najvyšší súd zdôrazňuje, že absenciu iných skutočností najmä tých predpokladaných v hypotéze použitej právnej normy obsiahnutej v § 106 ods. 1 OZ žalobkyňa v dovolaní nenamieta, preto najvyšší súd viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi nemohol na prípadnú absenciu prihliadnuť (§ 440 CSP), inak by postupoval v rozpore s kogentným ustanovením zákona na úkor druhej strany sporu.

42. Od vyriešenia žalobkyňou sformulovanej právnej otázky, resp. od záverov, ktoré žalobkyňa označila v dovolaní za nesprávne právne posúdenie veci urobené odvolacím súdom, ktoré sa týkali okamihu vzniku škody (odsek 13. a 15. odôvodnenia tohto rozhodnutia), vzhľadom na vyššie uvedené, napadnutý rozsudok nezávisel. Najvyšší súd navyše v súvislosti s vymedzením dovolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným § 432 CSP poukazuje na to, že odvolací súd ani nedospel k takým záverom, ktoré žalobkyňa za nesprávne označila. Konkrétne z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, a to ani v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie, že by 11. apríla 2015 došlo k vzniku škody, resp. že by došlo k vzniku škody spôsobenej porušením povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu v momente, kedy osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene dlžníka podľa § 11 ods. 2 ZKR predmetnú povinnosť poruší, t. j. uplynutím 30 dňovej lehoty, od kedy sa osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene dlžníka dozvedela alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohla dozvedieť o úpadku dlžníka. Zároveň okolnosť konkrétneho okamihu vzniku škody je predmetom skutkovej a nie právnej otázky (m. m. IV. ÚS 506/2024), keďže sa ňou ustalať, čo sa stalo, až na podklade čoho možno takéto zistenie podriaďiť pod príslušnú právnu normu (III. ÚS 97/2022), v tomto prípade pod § 106 ods. 2 OZ. To isté platí aj pre ustálenie okamihu začiatku plynutia premlčacej lehoty. Žalobkyňa nesúhlasila s momentom stanoveným odvolacím súdom (1. január 2018) pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty a uvádza vlastný okamih (9. jún 2018), pričom neuvádza k tomu žiadnu právnu argumentáciu, teda ktorá by vychádzala z právnej normy alebo právneho princípu. Ak by vznikla škoda alebo ak by bol naplnený iný znak príslušnej právnej normy upravujúcej premlčanie v dôsledku naplnenia inej okolnosti (napríklad nadobudnutie účinnosti zákona alebo zánik spoločnosti), okamih kedy k tejto okolnosti došlo a či vôbec, je potrebné podriaďiť pod zisťovanie skutkovej otázky. Najvyšší súd

zároveň pre úplnosť dopĺňa, že z dovolania nevyplyva argument žalobkyne, že odvolací súd nesprávne použil subjektívnu premlčaciu lehotu na miesto objektívnej.

43. V prípade náhrady škody pre porušenie povinnosti podľa § 11a ods. 1 ZKR sú pre premlčanie nepochybne kľúčové nasledovné skutočnosti: porušenie povinnosti, vznik škody, vedomosť o škode a vedomosť o tom, kto za ňu zodpovedá. Najvyšší súd tak privoľuje žalobkyni, že vznik škody má význam, a to dokonca aj v prípade subjektívnej premlčacej lehoty podľa § 106 ods. 1 OZ, pretože aby sa poškodený o škode dozvedel, musí najprv vzniknúť, no okamih jej vzniku nie je pre jej aplikáciu rozhodný. Keďže subjektívna premlčacia lehota plynie v rámci objektívnej premlčacej lehoty, ktorá plynie skôr (už od okamihu vzniku škody), je pre veriteľa v konečnom dôsledku výhodnejšie, ak okamih vzniku škody nie je preukázaný, vzhľadom na to, že vedomosť o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, možno nadobudnúť aj po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty. Samotné ustálenie okamihu vzniku škody zo strany odvolacieho súdu tak nie je na škodu žalobkyne, ibaže by táto argumentovala tým, že k začatiu plynutia subjektívnej premlčacej lehoty ani nemohlo dôjsť, keďže škoda ešte nevznikla. Obdobne žalobkyňa nenamieta voči hodnoteniu odvolacieho súdu, resp. nenamieta iné vady konania podľa § 420 písm. f) CSP, ktoré by sa týkali jej vyjadrení vo vzťahu k predpokladom zodpovednosti za škodu a plynutiu premlčacej lehoty, ktoré urobila v konaní.

44. V každej veci je potrebné prihliadať na osobitné okolnosti prípadu, ako je napríklad okamih porušenia povinnosti a zavedenia sankcie za takéto porušenie (R 49/2025), absencia konaní podľa § 11a ods. 3 ZKR a zánik spoločnosti (zánik právnej povinnosti). Nie všetky rozhodné okolnosti pre posúdenie plynutia premlčania však musia byť preukázané, aby súd mohol dospieť k záveru o premlčaní uplatneného práva. V záujme hospodárnosti a rýchlosti konania totiž môže postačovať aj hypotetické ustálenie najneskoršieho možného okamihu, kedy vôbec mohla začať plynúť premlčacia lehota. Napríklad, keď predpokladom práva na náhradu škody podľa § 11a ods. 1 ZKR je porušenie povinnosti podľa § 11 ods. 2 ZKR, túto povinnosť možno splniť dokým dlžník nestratí právnu subjektivitu, a preto vtedy najneskôr môže vzniknúť škoda spôsobená porušením tejto povinnosti a tak na tento okamih možno viazať začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty. Ako už najvyšší súd uviedol, žalobkyňa namieta voči skutkovým zisteniam, neprináša právnu argumentáciu a nerozporuje použitie ustanovení o subjektívnej premlčacej lehote.

45. Žalobkyňa namieta odmietnutie vykonania ňou navrhovaného dôkazu, a to hlavnej knihy spoločnosti BAUARENA. Účelom vykonania malo byť zistenie okamihu úpadku spoločnosti BAUARENA. Absenciu tohto zistenia žalobkyňa tiež namieta, avšak najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd dospel k záveru, že predmetná spoločnosť je v úpadku k 10. marcu 2015 (odsek 74. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Už súd prvej inštancie posúdil, že sporným medzi stranami nebolo, či spoločnosť BAUARENA bola v úpadku, resp. že nespĺňala podmienku úpadku podľa § 3 ZKR, ale okamih vzniku úpadku bol sporným (odsek 24. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Žalobkyňa totiž tvrdila, že spoločnosť bola v úpadku nepretržite najneskôr od 13. septembra 2016 do jej výmazu z obchodného registra (9. jún 2018) [odsek 1. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie]. Na druhej strane žalovaná mala za to, že úpadok nastal minimálne od 10. marca 2015 (odsek 2. a 4. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). V oboch prípadoch však mal stav úpadku trvať k 1. januáru 2018, a to bez jeho odstránenia podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu včas. Odvolací súd pri posudzovaní premlčania vychádzal z tej skutočnosti, že úpadok spoločnosti BAUARENA trval k danému dátumu (odsek 75. odôvodnenia napadnutého rozsudku), a teda žalovaná mala povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Potom zisťovanie presného okamihu pred 1. januárom 2018, kedy úpadok vznikol by vzhľadom aj na tvrdenia strán sporu nevedlo k inému záveru súdu, a to bez ohľadu na to, že okamih ustálil v súlade s tvrdením žalovanej. Rovnaký okamih možno vyvodiť aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, keď predpoklady predĺženia spoločnosti BAUARENA mal súd za preukázané z účtovnej závierky za rok 2014 zverejnenej 10. marca 2015, pričom od nasledovného dňa, t. j. od 11. marca 2015, mali konatelia danej spoločnosti povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní podľa § 11 ods. 2 ZKR (odsek 34.). Žalobkyňa tak nesprávne namieta, že by okamih vzniku úpadku spoločnosti BAUARENA nevyplyval z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa. Navyše tento ňou tvrdý nedostatok nenamietala ani v odvolaní, pričom rovnako tak neurobila vo vzťahu k nevysvetleniu tohto záveru. Preto

aj jej námietkou absencie vymedzenia skutočností predpokladaných v § 3 ods. 3 ZKR sa nebude najvyšší súd zaoberať. Pre úspech žalobkyne v dovolacom konaní mala uplatniť svoju argumentáciu, ktorú považuje za významnú už v odvolacom konaní (4Cdo/110/2018, 7Cdo/224/2020). Ak v odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa absentovalo vysvetlenie niektorých rozhodných dôvodov alebo absentovala odpoveď na rozhodné vyjadrenia alebo tvrdenia, mala žalobkyňa toto výslovne a určito namietat' v dovolaní, resp. predtým aj v odvolaní.

46. Žalobkyňa už v konaní pred súdom prvej inštancie navrhla vykonať ako dôkaz hlavnú knihu spoločnosti BAUARENA (č. l. 127 a č. l. 173). Súd prvej inštancie však nevykonaný navrhovaný dôkaz, resp. na žiadosť žalobkyne neuložil povinnosť podľa § 189 CSP, pričom to ani neodôvodnil vo svojom rozhodnutí, hoci to zodpovedá procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy (5Cdo/107/2019, 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018). Voči nesplneniu tejto povinnosti však žalobkyňa nenamietala v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie, uplatnila však odvolací dôvod nevykonania navrhnutého dôkazu potrebného na zistenie rozhodujúcich skutočností [§ 365 ods. 1 písm. e) CSP]. Odvolací súd navrhovaný dôkaz nevykonaný avšak z odôvodnenia jeho rozhodnutia možno vyvodit' viaceré argumenty, pre ktoré k vykonaniu dôkazu nepristúpil (odsek 78. až 80.). Najvyšší súd považuje za kľúčový argument, že žalobkyňa nevzniesla žiadnu konkrétnu námietku voči účtovnej závierke spoločnosti BAUARENA, z ktorej súdy vyvodili okamih vzniku úpadku spoločnosti. To sa netýka len spochybnenia jej samotného obsahu, keď ako správne poukázal odvolací súd na to, že zo strany žalobkyne nebola popretá hodnota záväzkov, ich štruktúra a ani hodnota majetku. Ide o okolnosti, ktoré sú rozhodné pre prijatie záveru o úpadku dlžníka formou predĺženia (§ 3 ods. 3 a 1 ZKR). Žalobkyňa tak neuniesla bremeno tvrdenia v rozsahu potrebnom pre vykonanie navrhovaného dôkazu, a teda nespochybnila správnosť hodnotenia účtovnej závierky ako dôkazu z hľadiska pravdivosti. Najvyšší súd však dopĺňa, že návrh žalobkyne na vykonanie dôkazu nebol dostatočne určitý, keďže žalobkyňa neurčila, ktorú konkrétnu hlavnú knihu má súd ako dôkaz vykonať. Žalobkyňa to neurobila ani tak, že by špecifikovala účtovné obdobie, ktorého sa má hlavná kniha týkať.

47. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že z hľadiska dôležitosti dôkazu sa pri závere o úpadku spoločnosti BAUARENA odvolací súd uspokojil s účtovnou závierkou. Takýto postup odvolacieho súdu má svoj racionálny podklad v § 3 ods. 3 ZKR, keďže toto ustanovenie výslovne predpokladá účtovníctvo, a teda aj účtovnú závierku svojou charakteristikou ako jeho výstup, ako základ posúdenia úpadku dlžníka vo forme predĺženia. Súčasťou účtovnej závierky v systave podvojného účtovníctva je aj totiž súvaha [§ 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 431/2002 Z. z.], z ktorej priamo vyplývajú informácie o majetku, záväzkoch a ich rozdiel k určitému zákonom predpokladanému dňu [§ 18 ods. 3, § 2 ods. 4 písm. a) a b), § 2 ods. 3 a § 2 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 431/2002 Z. z.]. Obchodné spoločnosti sú povinné viesť účtovníctvo v systave podvojného účtovníctva (§ 9 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z.), teda takú povinnosť mala aj spoločnosť BAUARENA.

48. Hodnotenie pravdivosti dôkazu predpokladá aj hodnotenie jeho vierohodnosti. Žalobkyňa spochybňovala vierohodnosť účtovnej závierky tak, že namietala žalovanú ako zdroj účtovnej závierky. Urobila tak však až v dovolaní. Dovolací súd na takto vznesenú námietku neprihliada v rámci posudzovania prípustnosti a prípadnej dôvodnosti dovolania, a to pre procesnú neaktivitu žalobkyne v odvolaní. Najvyšší súd napriek tomu uvádza, že tak hlavné knihy, ako aj účtovné závierky sú účtovnými záznamami. Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo ako sústavu účtovných záznamov, pričom tým môže poveriť inú osobu, no nezbavuje sa tak svojej zodpovednosti. Nič nebráni tomu, aby účtovnú závierku fakticky zostavil (nielen podpísal), resp. zodpovedala za zostavenie alebo v hlavnej knihe fakticky účtoval sám štatutárny orgán alebo jeho člen. Preto takáto námietka sama o sebe nie je dostatočná pre spochybnenie vierohodnosti účtovnej závierky, a to najmä ak takýto dôkaz je predpokladaný ZKR pre posúdenie úpadku formou zavinenia. Vykonanie navrhovaného dôkazu tak bolo nadbytočné, keďže účtovná závierka postačovala na overenie tvrdenia o okamihu vzniku úpadku spoločnosti BAUARENA. Vzhľadom na argumentáciu odvolacieho súdu k začatiu plynutia premlčacej lehoty je navyše irelevantné zisťovať, kedy presne pred rokom 2018 bola spoločnosť v úpadku, a teda vykonanie dôkazu by ani nebolo na prospech žalobkyne.

49. Najvyšší súd tak konštatuje neprípustnosť dovolania, pre ktorú dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP odmietol, a to z viacerých dôvodov, ktoré vyplývajú z odôvodnenia tohto rozhodnutia. Ide v prvom rade o nečinnosť žalobkyne, ktorá sa mohla niektorými námietkami domáhať svojej ochrany už v odvolacom konaní (m. m. 7Cdo/144/2021). Ďalej v rovine dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP uplatneného pre vadu v konaní špecifikovanej v § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd konštatuje, že nezistil dovolaním namietanú vadu. Nakoniec, najvyšší súd odmietol dovolanie aj preto, že napadnutý rozsudok nezávisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá z dovolania vyplývala.

50. Žalobkyňa navrhla aj odklad právoplatnosti napadnutého rozsudku. Keďže najvyšší súd odmietol dovolanie ako neprípustné, je tento návrh neopodstatnený (4Obdo/13/2024). V priebehu dovolacieho konania sa odvolací súd dopytoval o stave tohto konania, keďže je rozhodnutie najvyššieho súdu je potrebné pre pokračovanie v konaní vedenom odvolacím súdom pod sp. zn. 14Co/85/202 v právnej veci žalobkyne LTD "ALFA GROUP" proti žalovanej o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Z toho možno vyvodit', že súvisiace súdne konanie o odporovacej žalobe prerušil (§ 164 CSP), čím trvajú dôvody zápisu poznámky. Najvyššiemu súdu ani neboli z dovolania zrejmé dôvody hodné osobitného zreteľa, na podklade ktorých by mohol pristúpiť k odloženiu právoplatnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods. 2 CSP. Preto o tomto návrhu osobitne v priebehu dovolacieho konania nerozhodol, na čo nebol ani povinný (m. m. IV. ÚS 578/2022 a II. ÚS 483/2022).

51. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovanej ako úspešnej sporovej strane v odvolacom konaní priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

52. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.